

‘In de spiegel zie ik opeens een meneer’

TRICK

de Leeuw

Maarten van Roozendaal (1962) is een van de grote tekstschrijvers en theaterstemmen van deze tijd. Een gesprek over ouder worden, trucjes, drank en eenzaamheid.

& Maarten van Roozendaal

TEKST: RICK DE LEEUW. BEELD: MARIJN SCHEERES

“Opeens merk ik dat ik gevestigd ben. Een vreemde sensatie. Ik ben een schakel tussen de jonge honden van vandaag en de generatie van vóór mij, Boudewijn, Bram, Ramses. Nu breng ik anderen de finesses van het vak bij, zoals ik die vroeger van mijn voorbeelden heb geleerd. Dat heb ik absoluut niet zien aankomen. Nog niet zo heel lang geleden zag ik, als ik in de spiegel keek, een jongen voor wie het leven nog maar juist begonnen was en die de kansen voor het grijpen had. Vandaag zie ik in diezelfde spiegel opeens een meneer. Die bovendien met de dag meer op zijn vader gaat lijken. Mijn vader was 44 jaar toen ik geboren werd, ik ken hem dus pas vanaf zijn – pakweg – 48ste. Zo oud ben ik nu. Ouder worden is een moeizame oefening voor mij. Ik accepteer het schoorvoetend. Toen ik net een leesbril had, verontschuldigde ik me bijvoorbeeld in het restaurant voortdurend bij de serveerster als ik de kaart zonder bril niet lezen kon. Ik heb trouwens heel lang gedacht dat alle serveersters ongeveer even oud waren als ik. Belachelijk. Dan mompelde ik dat ik last van mijn ogen kreeg als ik moe werd, of zoiets onnozels.

Alsof het die serveerster iets kon schelen dat ik een leesbril had. De wereld hoefde er niet aan te wennen, ik moest dat. Die omdraaiing kost me veel moeite, en tijd. Op een dag kijk je achterom en je ziet dat je een verleden hebt gebouwd, terwijl je altijd dacht te bouwen aan een toekomst.”

Uit volle borst op weg naar nergens

Zonder reden zonder doel

Met mijn zeden en mijn zonden

En mijn angstig voorgevoel

(uit: Red mij niet, 2000)

“Zanger word je niet, zanger ben je. Weet ik nu. Het lied en de vertolking, meer is er niet. Vroeger poseerde ik op het podium. Sigaret in de mondhoek, glas whisky op de piano, de ruwe gast uithangen. Ik vond het reuze belangrijk om hees te klinken. Om niet truttig te zijn, om toch vooral maar zo ver mogelijk weg te blijven uit die brave cabarethoek. Ik wilde graag doorleefd zijn. In die tijd mocht ik eens samen met Ramses Shaffy een lied zingen. Tot een paar minuten ►

‘Vroeger poseerde ik op het podium. Sigaret in de mondhoek, glas whisky op de piano, de ruwe gast uithangen. Ik wilde graag doorleefd zijn’

RICK de Leeuw & Maarten van Roozendaal

CV

Maarten van Roozendaal

1962 Wordt geboren in Heiloo

1969 Richt eerste bandje op: De Stanende Beatles

1979 Verlaat voortijdig het gymnasium in Alkmaar

1991 Eerste openbare solo-optreden in de Engelenbak

1993 Ontmoet zijn vriendin en regisseur Eva Bauknecht

1994 Wint zowel de publieks- als de juryprijs bij het *Amsterdams Kleinkunst Festival*. Eerste avondvullende show, *Nacht*

voor de voorstelling zat hij backstage grote glazen wijn te drinken. Eerlijk gezegd was hij al behoorlijk lam toen we op moesten, maar op de bühne stond hij er. Een zeldzame hoeveelheid energie kwam in hem los. En eigenlijk deed hij niets. Hij stond alleen maar te zingen en ongelooflijk zichzelf te zijn. Totaal ontspannen. Hij groeide en groeide, en ik stond ernaast, hulpeloos met mijn trucjes en mijn ingestudeerde beweginkjes. Ik voelde me zo klein. Ik werd van het podium geblazen door een oude, wijze dronkenlap. Een zeer leerzame ervaring, natuurlijk, maar toen was het vooral enorm pijnlijk.”

Stomverbaasd en vol bewondering

“Als jongen zat ik vaak op de rand van het bad voor de spiegel mezelf te interviewen. Wereldberoemd was ik. Dat was ook wat ik later wilde worden, ‘beroemd’ was een beroepskeuze. Een overzichtelijk toekomstbeeld. De praktijk bleek echter stukken weerbarstiger. Ik drumde in allerlei bandjes, maar we kwamen nooit een stap verder dan een bandnaam en een handvol songs. Magnanimity heette één van die bandjes. Onlangs vertelde iemand me wat dat zo ongeveer betekent: grootheidswaan. Niet slecht gekozen. Ook die band was natuurlijk tot mislukken gedoemd. Maar de broer van de basgitarist van Magnanimity was Sjoerd Kuiper, en Sjoerd was een dichter. Hij was tien jaar ouder dan wij, straatarm bovendien, maar hij had al wel een paar gedichtenbundels uitgegeven. Toen ik hem ontmoette, was ik diep onder de indruk. Tot dan had ik geen idee dat zulke mensen bestonden. Ik kwam uit een gezin van hulpverleners en onderwij-

zers, bij ons thuis werd aan kunst niet veel gedaan. Maar dat kan dus ook, bedacht ik me, stomverbaasd en vol bewondering. Toen ben ik zelf ook voorzichtig gaan schrijven. Die mazzel moet een mens af en toe echt hebben in zijn leven.”

Zet een rare muts op Duw briefjes in een muur Voorspel de toekomst Maar red mij niet

(uit: *Red mij niet*, 2000)

“Tien jaar, van mijn 17de tot mijn 27ste, heeft mijn leven stilgestaan. Een bizarre periode. Ik was vroegtijdig van school gegaan, woonde in Alkmaar in een kraakpand, speelde in bandjes, had een uitkering, verdiende af en toe iets bij als barman, blowde heel de dag en schreef vage liedjes en gedichten die ik niemand liet horen, niemand liet lezen. Ik was gevangen in een verlamdend mengsel van pure zelfoverschatting en wurgende onzekerheid. Dat is een tijdje niet zo erg, maar na een jaar of wat werd dat nietsdoen behoorlijk pathetisch. Ik bedacht allerlei uitvluchten om maar niet die eerste stap te hoeven zetten. Eigenlijk wachtte ik tot iemand bij me aan zou bellen en tegen me zou zeggen: ‘Maarten, kom mee, jij bent het grote talent waar dit land smachtend op zit te wachten!’ Een ex-vriendin van me werd mijn gezeur en getreuzel zo ongelooflijk beu dat ze me buiten mijn medeweten heeft ingeschreven voor een optreden. Ze werkte in Amsterdam bij de Engelenbak, een open podium voor beginnend talent. Toen moest ik wel. Een kwartier spelen, solo aan de piano, met eigen werk, en

voor een live publiek. Sober en oprecht, zonder de theatrale poespas die ik in mijn fantasie altijd met optreden had geassocieerd. Bijna was ik nog, vlak voor ik opmoest, naar huis gevluht, maar tijdens het eerste lied wist ik het al: dit is het! En toen na afloop bovendien nog bleek dat de mensen het mooi vonden, was de ban gebroken. Vanaf dat moment ging het snel. Ik was hip en nieuw en anders, en ik was bovendien verrassend goed, omdat ik me in mijn gedachten al jaren had voorbereid op wat nu eindelijk in de werkelijkheid gebeurde. Bijkomend voordeel was dat mijn ouders trots op me konden zijn in plaats van zich voortdurend zorgen te maken. Zo zie je maar: geduld wordt beloond, zelfs als dat geduld weinig meer dan besluiteloosheid in vermomming is.”

Laat mij in mijn zeven sloten Laat mij de draad volslagen kwijt Aan gezelligheid ten onder Richting eindeloze tijd

(uit: *Red mij niet*, 2000)

“In mijn ideale wereld heeft iedereen alle vrijheid om zijn eigen grenzen te bepalen. Een genereuze gedachte, die tegelijkertijd veel eenzaamheid in zich herbergt. Behalve een oproep voor verdraagzaamheid is het evenzeer een smeekbede om rust. ‘In mijn hoofd ben ik veilig, dus laat me.’ Het heeft me veel moeite gekost om uit die veilige wereld die ik in mijn hoofd had gecreëerd te stappen en de harde wereld daarbuiten tegemoet te treden. Toen ik twintig was, had ik de overtuiging dat mijn totale afwezigheid de beste bijdrage was die ik aan de maatschappij ►

1998 Krijgt de zilveren Harp voor de cd *Adem uit*

2000 Voor het nummer *Red mij niet* ontvangt hij de prestigieuze Annie M.G. Schmidt-prijs

2006 Wint met Bob Fosko en Pierre van Duyl De Gouden Mus voor de voorstelling *Nog meer rottigheid*

2007 Ontvangt een Zilveren Krekel met theatergroep Het Huis aan de Amstel voor de voorstelling *Stormgek*

2008 Wint de Poelifinario-prijs, voor het meest indrukwekkende cabaret-programma van het seizoen, met de voorstelling *Het wilde westen*

TAFEL VOOR TWEE

DE BESTELLING

Bridges
Oudezijds Voorburgwal 197
1012 EX Amsterdam

■ 12 X OESTERS	
■ CRUSTACEANS UMAMI	€ 36
■ 1 X EVIAN LITER	€ 7,50
■ 2 X FLES WITTE WIJN	
■ DOMAINE PUJOT	€ 58
■ 2 X KOFFIE	€ 12
■ 2 X CALVADOS BUSNEL	€ 23
TOTAAL	€ 126,50

Maarten van Roozendaal presenteert zijn theaterconcert *Zonder Vrienden* tot en met februari 2011 in diverse theaters in Nederland. Voor meer informatie en speel-lijst: www.maartenvan-roozendaal.com

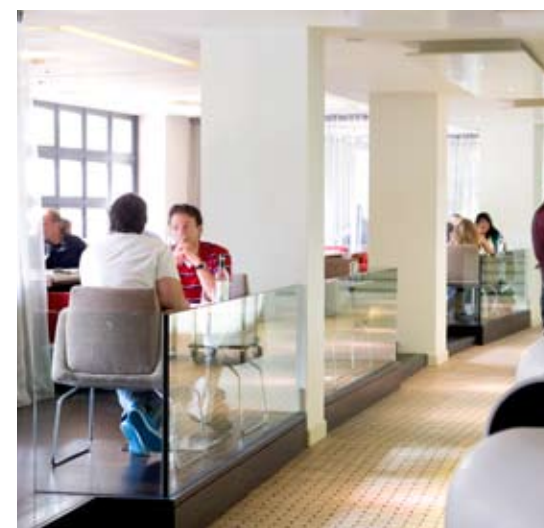
kon leveren. Ik las toen de werken van Schopenhauer, daar word je natuurlijk ook niet echt een levenslustig lachebekje van. Niet meedraaien in de dolgedraaide gekte van het burgermansbestaan, daar waren mijn vrienden en ik overtuigend mee bezig. En eerlijk gezegd moet ik me er elke ochtend weer met de nodige moeite van overtuigen dat ik daar nu heel anders over denk. Ik blijf het vaag knagende gevoel houden dat ik, ondanks het succes waar ik nu van geniet, een knieval heb gemaakt. Dat ik mezelf heb uitgeleverd aan mijn eigen geldingsdrang. Zoals veel van mijn vrienden van vroeger, overigens. Het is blijkbaar niet eenvoudig om een buitenstaander te blijven.”

Verwant aan de underdog

“Ik kan goed alleen zijn. Schrijven, piekeren, gedachten ordenen. In tegenstelling tot mijn imago ga ik niet graag met vrienden naar het café. Veel liever drink ik thuis, alleen. Ik voel me verwant aan de underdog, hoewel ik zelf te sterk ben om een underdog te zijn. Het geeft lucht. Er zijn in Nederland zo veel mensen die op de rand van een depressie hangen, terwijl we allemaal zo ontzettend gezond en gelukkig moeten zijn. Ik beschouw het nu bijna als een rebelse missie om ongezond en ongelukkig te leven, al is het maar om al die mensen die het water

tot de lippen staat een hart onder de riem te steken. Ik drink veel. Rook veel. Heel veel. Ik sta er soms versteld van dat mijn lichaam nog altijd redelijk functioneert. Verbazingwekkend. Ik weet inmiddels niet meer of ik zo veel rook en drink omdat ik die behoeftes heb, of omdat ik die behoeftes zo graag heb. Een alcoholist, maar wel eentje zonder een drankprobleem. Solidair met de eenzamen onder ons. Het stille verbond van de buitenstaanders. Steeds meer sta ik mezelf toe om mijn eenzaamheid te omarmen. Soms denk ik dat ik onbewust wacht tot iemand bij me aanbelt, en deze keer tegen me zegt: ‘Maarten, het is genoeg geweest, je hebt het goed gedaan, rust nu maar wat.’ En ik ontdek gaandeweg dat ik zelf zal moeten aanbellen, voordat mijn gezondheid dat doet.

Dit zijn mijn balansjaren. Ik heb geen midlifecrisis, denk ik. Ik bedoel, ik voel geen enkele behoefte om mijn mannelijkheid te bewijzen door met een overjarige puber in bed te liggen of een motorfiets op mijn rug te laten tatoeëren. Maar ik hecht te veel aan het leven om het zo maar tussen mijn vingers door te laten glippen, dus ik zal op een zeker moment wel maatregelen moeten treffen. Ik wil echter wel de heftigheid in mijn leven houden, en al mijn zwaktes en mijn ergernissen blijven koesteren. Want die maken wie je bent. Toch?” ■

‘Steeds meer sta ik mezelf toe om mijn eenzaamheid te omarmen’